

Foreningen til Ski-Idrettens Fremme
Kongeveien 5
0787 OSLO
Att. Kristine Grønlund

Saksbehandler, innvalgstelefon
Tonje Katrine Vaage, 32266629

Tillatelse til utplassering av kjentmannspost i Spålen-Katnosa naturreservat

Statsforvalteren gir Foreningen til Ski-Idrettens Fremme ved Kristine Grønlund tillatelse til utplassering av én kjentmannspost ved Døypefonten i Spålen-Katnosa naturreservat fra 1. september 2022 til 31. august 2025. Tillatelsen er gitt med hjemmel i naturmangfoldloven § 48. Det er stilt vilkår til tillatelsen.

Bakgrunn for saken

Vi viser til søknad mottatt 21.03.2022. Det er søkt om tillatelse til utplassering av én kjentmannspost i Spålen-Katnosa naturreservat i Spålen-Katnosa naturreservat i Ringerike kommune.

Foreningen til Ski-Idrettens Fremme har søkt om tillatelse til å plassere ut én kjentmannspost ved Døypefonten i Spålen-Katnosa naturreservat. Kjentmannsposten er en form for «kulturminneturorientering» der man bruker turkart. Skiforeningen setter ut 50 kjentmannsposter fordelt på alle marker rundt Oslo, og plasseringen til postene er valgt ut fra sin spennende fortid eller særegne natur. Figur 1 viser den ønskede plasseringen av kjentmannsposten i reservatet, og figur 2 viser et eksempel på utforming av posten.

Skiforeningens håndbok om kjentmannsposter selges i omtrent 4 000 eksemplarer. Det er vanskelig å beregne hvor mange som kommer til å besøke posten, men skiforeningen anslår omtrent 500-800 stykker. Posten i Spålen-Katnosa skal være plassert ut i perioden fra 1. september 2022 til 31. august 2025. Kjentmannsposten skal festes til en stolpe, og det vil derfor ikke bli merker på trær som følge av postplasseringen.

Figur 1: Kart over Spålen- Katnosa naturreservat. Ønsket plassering av kjentmannsposten er markert med hvit markør.

Figur 2: Eksempel på utforming av kjentmannspost

Lovgrunnlag

Statsforvalteren er forvaltningsmyndighet for Spålen-Katnosa naturreservat. Vi forvalter verneområdet etter en egen forskrift med bestemmelser som sier noe om formålet med vernet, og hvilke tiltak og aktiviteter som er tillatt, forbudt eller som krever tillatelse.

Forskrift om vern av Spålen-Katnosa naturreservat ble fastsatt ved kongelig resolusjon av 14.02.2014. Formålet med verneområdet er å bevare et forholdsvis urørt naturområde med sitt biologiske mangfold i form av naturtyper, økosystemer, arter og naturlige økologiske prosesser. Området har særlig betydning for biologisk mangfold og er egenartet fordi det er et av de få gjenværende større skogområdene sentralt på Østlandet uten store tekniske inngrep. Området har særskilt naturvitenskapelig verdi ved at det har et stort mangfold av vegetasjonstyper med forekomst av flere sjeldne og truede arter av sopp, lav og moser.

I henhold til verneforskriften § 3 bokstav a er vegetasjonen i reservatet, herunder døde busker og trær, vernet mot skade og ødeleggelse. Området er også vernet mot ethvert tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av midlertidige innretninger, jf. verneforskriften § 3 bokstav c. Videre skal all ferdsel i reservatet skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner, jf. verneforskriften § 5.

Naturreservater er den strengeste vernekategorien, og som naturreservater vernes ofte områder med særlig sårbar natur. I alle naturreservater gjelder det et generelt forbud mot å foreta seg noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet, jf. nml. § 37. Dette innebærer at utplassering av kjentmannsposter og lignende aktiviteter kan være søknadspliktige i naturreservater, selv om verneforskriften ikke nevner aktiviteten spesifikt.

Verneforskriften åpner ikke for at vi kan gi tillatelse til utplassering av kjentmannsposter. Statsforvalteren kan i slike tilfeller vurdere søknaden etter den generelle dispensasjonsbestemmelsen i naturmangfoldloven (nml.) § 48. Vi kan gi dispensasjon dersom tiltaket ikke er i strid med verneformålet og ikke vil påvirke verneverdiene nevneverdig.

Dispensasjonsmuligheten i nml. § 48 skal være en sikkerhetsventil, som skal fange opp uforutsette eller spesielle/særlige tilfeller. Hjemmelen skal ikke brukes til å utvide rammen for vernevedtaket ved at det rutinemessig gis dispensasjon til tiltak/aktiviteter som i utgangspunktet er forbudt. At

vilkårene er oppfylt gir ikke krav på tillatelse. Det er opp til Statsforvalteren å vurdere om søknaden gir grunn til å gi dispensasjon fra verneforskriften i dette tilfelle.

Det følger av nml. § 7 at prinsippene i lovens §§ 8-12 skal ligge til grunn som retningslinjer ved behandling av søknaden. Dette innebærer at kunnskapsgrunnlaget i saken skal være tilstrekkelig. I tillegg skal prinsippene om føre-var, samlet belastning på økosystemet, kostnader ved miljøforringelse og miljøforsvarlige driftsmetoder vurderes.

Statsforvalterens vurdering

Beslutninger som berører naturmangfold skal bygge på kunnskap om naturverdier og effekten av påvirkninger, jf. nml. § 8. Statsforvalteren har kjennskap til området gjennom arbeidet med verneprosessen, forvaltning av området, og tilgjengelige registreringer i databaser som Artskart fra Artsdatabanken og Miljødirektoratets Naturbase. Vi regner derfor kravet om et godt kunnskapsgrunnlag som oppfylt.

Spålen-Katnosa er et granskog-dominert område med flere sjeldne sopp-, lav- og mosearter samt et stort mangfold av plantearter og vegetasjonstyper. Området er lite berørt av tekniske inngrep og er rikt på kulturminner. Det er ikke registrert naturtyper eller sårbare arter i nærheten av den planlagte kjentmannsposten som vil bli påvirket nevneverdig av tiltaket.

Kunnskap om den samlede belastningen skal ligge til grunn for vurderingen, jf. nml. § 10. Dette innebærer at virkningene av å plassere ut én kjentmannspost skal vurderes i sammenheng med andre effekter på det samme naturmangfoldet. Naturreservatet bærer preg av at det er et viktig område for friluftsliv med høy grad av tilrettelegging og med et mangfold av kulturminner. Dette inkluderer blant annet merket løypenett for både sommer- og vinterturer, samt gamle ferdsels- og driftsveier, koier, setrer og gamle fløtingsanlegg. Den samlede belastningen på verneområdet er derfor av en viss betydning. Utplassering av én kjentmannspost vil kunne føre til noe økt ferdsel, og dermed en liten økning i den samlede belastningen i reservatet. Posten skal plasseres langs eksisterende sti i et barskogområde som generelt vil tåle enkel ferdsel i forbindelse med aktiviteten. Tiltaket vil derfor etter vår vurdering kunne tillates uten at det medfører en uakseptabel økning i den samlede belastningen på verneverdiene i naturreservatet. Vi vil be om at det i informasjonsmaterieill til kjentmannsposten opplyses om at denne posten ligger innenfor et naturreservat og at det her skal tas særlig hensyn ved ferdsel.

Statsforvalteren legger til grunn at det foreligger nødvendig kunnskap om naturverdiene og virkningene av tiltaket. Føre-var-prinsippet, jf. nml. § 9, tillegges derfor liten vekt i denne saken. Prinsippet om at tiltakshaver skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet, jf. nml. § 11, anses ikke som relevant i denne saken.

For å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder tas i bruk, jf. nml. § 12. Kjentmannsposten skal plasseres langs eksisterende sti i naturreservatet, og festes til en påle. Så lenge posten festes på en skånsom måte og plasseres som beskrevet i søknaden er tiltaket etter vår vurdering i tråd med prinsippet i nml. § 12. Selv om utplassering av én kjentmannspost i seg selv ikke forringer verneverdiene, vil det kunne føre til økt slitasje på vegetasjonen og stidannelse som kan ha negativ påvirkning på verneverdiene. Kjentmannsposten vil henge ute hele året i tre år, og i særlig fuktige perioder vil underlaget være mer utsatt for slitasje og stidannelse. Vi vil derfor forbeholde oss retten til å kreve at posten fjernes eller fjerne posten selv dersom forutsetninger for tillatelsen eller påvirkningen på verneverdiene endres.

Etter vår vurdering er utplassering av én kjentmannspost ikke i strid med verneformålet og vil ikke påvirke verneverdiene nevneverdig. Vilåårene for å gi dispensasjon med hjemmel i nml. § 48 er dermed oppfylt.

Vedtak

Statsforvalteren gir Foreningen til Ski-Idrettens Fremme ved Kristine Grønlund tillatelse til utplassering av én kjentmannspost ved Døypefonten i Spålen-Katnosa naturreservat. Tillatelsen er gitt med hjemmel i naturmangfoldloven § 48.

Tillatelsen gis på følgende vilkår:

- Tiltaket skal gjennomføres så skånsomt som mulig og ta hensyn til naturverdiene.
- Posten skal plasseres langs sti ved Døypefonten som markert på kart i dette vedtaket.
- Posten skal festes til stolpe.
- Brukere av kjentmannsposten skal informeres om at posten ligger innenfor et naturreservat, og om de særlige bestemmelsene som gjelder i dette området.
- Tillatelsen gjelder fra 1. september 2022 til 31. august 2025. Foreningen er ansvarlig for å fjerne posten etter endt periode.
- Statsforvalteren kan til enhver tid trekke tilbake tillatelsen og kreve posten fjernet dersom forutsetninger for tillatelsen eller påvirkninger på verneverdiene endres.
- Denne tillatelsen skal være tilgjengelig i felt, og kunne forevises oppsyn og politi.

Statsforvalteren har bare vurdert søknaden etter verneforskriften. Vi forutsetter at det innhentes tillatelser etter annet lovverk om nødvendig. Statsforvalteren vil eventuelt kunne komme inn igjen i saken i den forbindelse.

Klageadgang

Du kan klage på dette vedtaket til Miljødirektoratet innen tre uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Klagen skal sendes til Statsforvalteren. Klagen må inneholde opplysninger om hvilket vedtak som påklages, årsaken til klagen, hvilke endringer som ønskes og eventuelt andre opplysninger som kan ha betydning for vurdering av klagen. Partene i saken har adgang til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter. Den som klager kan be om at iverksettelsen av vedtaket utsettes.

Med hilsen

Ellen Lien
seksjonssjef
Klima- og miljøvernafdelingen

Tonje Katrine Vaage
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent